

Stavby roku Zlínského a Moravskoslezského kraje

Cestovní zpráva o průběhu odborné exkurze konané ve dnech 2. 5. – 5.5. 2024

Odborná exkurze na téma „Stavby roku Zlínského a Moravskoslezského kraje“ se uskutečnila ve dnech 2.5. – 5.5. 2024. Program, seznam účastníků z řad autorizovaných osob a obrazová dokumentace odborné exkurze jsou uvedeny v příloze této cestovní zprávy. Cílem odborné exkurze byly stavby jak nově postavené, tak i historické a opravované, jejichž sjednocujícím znamením bylo ohodnocení v krajské soutěži Stavba roku Zlínského nebo Moravskoslezského kraje nebo alespoň účast v těchto soutěžích. Doplňujícím programem pak byla návštěva úspěšných výrobců městského mobiliáře a modulární výstavby, známých i daleko za našimi hranicemi.

Brumov - Bylnice – Kloboucká lesní - Administrativní budova

Stavba roku 2022 Zlínského kraje, Grand Prix architektů 2023, cena odborné poroty v soutěži Dřevěná stavba roku 2023, to vše obdržela administrativní budova Kloboucké lesní s.r.o. v Brumově - Bylnici.



Areál Kloboucké lesní, kde se nachází administrativní budova spolu s pilou a výrobním závodem specializovaným hlavně na lepené hranoly KVH a BSH, jsme navštívili v době výrobní přestávky. V tichu za vůně dřeva a epoxidových pryskyřic jsme si prohlédli výrobní linku na lepené hranoly délky až 13m a jejich následné zpracování do požadovaných délek. Nicméně naším hlavním cílem byla nová administrativní budova. Stavba je navržena tak, aby udávala směr stavění budoucnosti: ekologie, jednoduchost a střídmost v kombinaci s nejmodernějšími technologiemi – to vše vsazeno do prostředí přírodních prvků, zeleně a vody. Konstrukce je vyrobena výhradně z materiálu, který vzniká přímo na místě – na lince Kloboucké lesní. Použity jsou profily BSH, ze kterých je složena rámová konstrukce tradičního tvaru, která se mnohokrát zopakuje a vytvoří dlouhou elegantní hmotu stavby. Budova je energeticky soběstačná, navíc disponuje bateriovým úložištěm o kapacitě 72kW. Přebytky energie využívá firma ve výrobě. Základní konstrukce domu je kombinací těžkého dřevěného skeletu s betonovými stropy, betonového jádra a ocelových ztužení. Už v rámci zpracování projektové dokumentace byl řešen celý výrobní a montážní proces. Výrobu prvků BSH si zajistil investor v rámci své produkce a kapacity. Z výroby jednotlivých BSH profilů byl další proces opracování a přípravy spojů prvků konstrukce řešen pod střechou ve výrobní hale. Proto bylo už v počátku projektových prací rozhodnuto,

že výrobní dokumentace nosné konstrukce bude celá zpracována v BIM. Takto bylo možno vydat a předat dokumentaci přímo a na míru pro frézovací centrum HUNDEGGER, které jednotlivé díly nakrátilo a opracovalo, včetně drážek, čepů a sedel. Takto opracované díly byly připraveny přímo k montáži. Montáž probíhala ve dvou montážních skupinách, a to z obou štítů směrem do středu ke ztužujícímu betonovému jádru. Montáž probíhala za pomoci věžového jeřábu. Budova byla zařazena do třídy dle celkové dodané energie „C“ – Úsporná a do třídy neobnovitelné primární energie „A“ – mimořádně úsporná. Zdrojem pro vytápění stavby a celého areálu firmy je centrální kotelna, kde hlavní palivovou surovinou je štěpka vlastní produkce. Tímto je areál zcela nezávislý na jiném palivovém zdroji. Na střešní rovině je instalována FVE o celkovém instalovaném výkonu 113,15 kWp. Některá zajímavá čísla - povolení stavby trvalo 18 měsíců, vlastní výstavba 28 měsíců, počet podlaží 3np+1pp, spotřeba dřeva 292m³, součinitel prostupu tepla 0,125 W/m²K. Všechno ale nemá jen kladné hodnocení – někomu se nelíbí nedělené otevřené kanceláře, někdo má problém s uklízením venkovních teras ve 2 -3 np nebo s údržbou rozsáhlé zeleně pod střechou na úrovni 3np.

Helfštýn – Rekonstrukce hradu, strážce Moravské brány

Stavba roku 2021, Česká cena za architekturu 2021, Stavba roku Olomouckého kraje 2020 – to jsou některá ocenění za projekt Záchrana a zpřístupnění paláce na hradě Helfštýn.



Základy hradu byly položeny na konci 13. století, v průběhu věků často měnil majitele z řad šlechtických rodů, každý z nich něco přistavěl, ale už zhruba od poloviny 17. století chátrá. Hradní palác pak až do nedávné rekonstrukce neměl žádné zastřešení už nejméně 200 let, o oknech nemluvě. Helfštýn se nachází v sousedství Týna nad Bečvou, jeho vlastníkem je Olomoucký kraj a správcem Muzeum Komenského v Přerově. Ačkoli má v názvu hrad, slovo zřícenina naštěstí nikoho neuráží- Helfštýn je výjimečný tím, že se na něm dochovalo obrovské množství zdiva jak ve výšce, tak v délce. Ještě nedávno byl palác, který je srdcem areálu, spíše historickou kulisou k programu, jenž se mezi hradbami odehrává. Před deseti lety byl dokonce kvůli havarijnímu stavu uzavřen, neboť z něj odpadávaly kusy zdiva. Po přestavbě v letech 2017-2020 se však o tomtéž paláci píše v odborných časopisech a webech o architektuře doslova po celém světě. Zadání na záchranu paláce znělo - staticky jej zajistit a zvětšit prostory pro muzejní expozice. A výsledek? Přizemí, ale i dříve nepřístupné horní podlaží a střecha vyplněné lávkami, schodišti, vyhlídkami a novými podlahami, a to vše v jednotném stylu, kterému dominují beton, sklo a především corten. Jedná se o ocelovou slitinu s příměsí mědi a dalších prvků, na jejíž vrchní ochranné vrstvě se brzy vytvoří trvalá rezavá patina. Oranžovohnědé plechy na Helfštýně kontrastují s bíle omítnutým zdivem a díky zabudovanému bodovému osvětlení rozhrávají po setmění působivou barevnou hru.

Rekonstrukce vyšla na více než 86 milionů korun, nadpoloviční část pokryla evropská dotace skrze Integrovaný regionální operační program. O tom, že celý projekt je od začátku především záchranou a až pak zpřístupněním paláce, svědčil havarijní stav zdiva, které bylo obklopeno lešením a jednotlivé vrstvy kamene i cihel se stabilizovaly, případně nahrazovaly materiálem dovezeným z různých zbouraných objektů. Stavaři také sanovali omítky, klenby či odkopávali terén od spodní části zdiva, do kterého vrtali otvory pro železobetonové výztuže. Zapotřebí tedy bylo značné množství lidských sil, které mohly vzhledem ke složitému manévrování uvnitř hradu doplňovat stavební stroje jen v omezené míře. Výjimkou byl věžový jeřáb, který se do areálu podařilo dostat jako skládačku po částech. Rekonstrukce má i své kritiky. Nejvýrazněji v tomto duchu vystoupil profesor Václav Girs, vedoucí Ústavu památkové péče na Fakultě architektury ČVUT v Praze a prezident Českého národního komitétu ICOMOS - Mezinárodní rady památek a sídel. Ve starších článcích se mimo jiné vyjádřil, že Česká cena za architekturu pro Helfštýn znamená „památkovou péči na kolenou“. Kritizoval odbyté a nešetřné restaurátorské práce na původní konstrukci a uplatněný koncept atelieru-r shrnul jako „přesycení prostorů bez sebekázně a úcty k památce“. Výsledek nazval exhibicí a lunaparkem.

Litomyšl – Smetanova lávka

Stavba roku Pardubického kraje – říjen 2023, GRAND PRIX ARCHITEKTŮ - Národní cena za architekturu 2023 kategorie urbanismus říjen 2023, hlavní cena Česká cena za architekturu - listopad 2023, Stavba roku - listopad 2023 – tolik titulů stačila získat stavba nadchodu nad silnicí I/35.



Nový nadchod podle návrhu pražských architektů Ehla a Koumara nahradil původní železobetonovou lávku přes silnici I/35. Součástí nadchodu je i nový výtah, který zajišťuje bezbariérové spojení s centrem města a zatraktivňuje cestu přes rušnou komunikaci. Současně nabízí vyhlídkový bod na historické centrum Litomyšle. Jedná se o subtilní ocelovou konstrukci šířky cca 2,80 m s co nejnižší úrovní mostovky - Vierendeelův nosník - nesenou masivními pilíři z pohledového železobetonu. Lávka je zastřešená a její součástí je schodiště směřující nejen na původní historické schodiště do centra, ale i ke Smetanovu domu. Objekt je doplněn zelení podle návrhu architekta Mikuláše Vavřína. Při příležitosti plánovaného dvoustého výročí narození Bedřicha Smetany byla lávka osazena kovovou uměleckou instalací „Smetana 200“ podle návrhu Aleše Najbrta. Stavba byla dokončena v roce 2022.

My jsme si lávku prohlédli cestou tam a zpět z autobusu. Podrobnější prohlídku nám znemožnily obavy, že kdybychom náš autobus zastavili na prohlídku, už by se nemusel rozjet a hrozilo by ohrožení očekávaného návratu z odborné exkurze. Slíbili jsme si, že při následné cestě kolem si lávku prohlédneme podrobněji a zblízka.

Velehrad – poutní místo, archeoskanzen Modrá a památník Velké Moravy v Uherském Hradišti

Část programu byla věnována době a odkazu Cyrila a Metoděje a počátkům Velkomoravské říše. V archeoskanzenu Modrá jsou k vidění ukázky obydlí prostých lidí, střední třídy, církevních hodnostářů až po velmože. Od zapuštěných chatrčí přes polozapuštěné až po obydlí na terénu už s prostorem pro dobytek pro prostý lid, přes dlouhé dřevěné obydlí s malými místnostmi a velkým vzdělávacím prostorem pro představitele církve až po kamenný palác velkomoravských knížat s obrannou věží.

Památník Velké Moravy – Cyrilometodějské centrum ve Starém Městě seznamuje návštěvníky s archeologickými nálezy z regionu a životem Slovanů. Jeho první část vybudována v 60. letech 20. století nad základy velkomoravského kostela s rozsáhlým pohřebištěm. Návštěvník je informován o velkomoravském stavitelství – včetně rekonstrukcí jednotlivých církevních i profánních staveb. Návštěvníci zhlédnou repliky dobových oděvů, obuvi, vzácných šperků, pracovních nástrojů a dalších nálezů z archeologických výzkumů, které ve Starém Městě probíhají již déle než století. Nová přístavba, Cyrilometodějské centrum, se spolu s původní expozicí Velká Morava stala jednou z dominant Starého Města na Uherskohradištsku. Stavba je proskleným krčkem propojená s původní stavbou, ve které je instalována expozice Velká Morava, Památníkem Velké Moravy. Prostor přístavby nabízí především moderní stálou expozici Příběh Cyrila a Metoděje. Ta je interaktivní a neopírá se pouze o klasické exponáty, ale také o audiovizuální techniku, která návštěvníka provede životem a dílem věrozvěstů. Třetí expozice s názvem Pravěk Uherskohradištska nabízí návštěvníkům originály nejvýznamnějších archeologických nálezů či unikátní haptickou stezku.

Velehrad je jedním z nejvýznamnějších poutních míst Moravy. Jeho srdcem je barokní bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. V podzemí baziliky je přístupné lapidárium přibližující stavební památky původně románského kláštera. Historie Velehradu se začala psát před více než 800 lety, kdy do údolí říčky Salašky přišlo prvních 12 cisterciáckých mnichů, aby nedaleko obce Veligrad (dnešní Staré Město) vybudovali svůj klášter. Právě na základě své polohy dostal klášter své jméno a stal se záhy nositelem mnohem starší duchovní tradice, která sahá až do 9. století, kdy na Moravu přišli slovanští věrozvěstové Konstantin a Metoděj. V rámci integrovaných operačních programů s názvem „Velehrad – centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy“, „Barokní Velehrad“ a „Velehrad – infrastruktura podporující rozvoj cestovního ruchu“ byla opravena celá bazilika od základů až po střechu včetně navazujícího okolí.

Součástí odborné exkurze byla i návštěva dvou výrobních podniků s převažující produkcí do zahraničí – Koma modular s.r.o. ve Vizovicích a MM CITÉ v současné době ve Veselí nad Moravou.

KOMA Modular s.r.o.

KOMA znamená Kontejnery Martinec podle majitele firmy pana Stanislava Martince. Rozvoj firmy začínal výrobou kontejnerů a v současné době končí modulární výstavbou nemocnic a letišť. Vše lze vyrobit ze základních modulů 3x3, 3x6 a 3x9m. Modulární výstavba vzniká prefabrikací velkoprostorových modulů ve výrobě a jejich montáží na místě stavby. Je rychlá, šetrná k prostředí a díky linkové výrobě a kontrole kvality dosahuje vysokého standardu ve stavebnictví. Moduly jsou na lince připravené včetně vnitřního vybavení (obklady, podlahy, sociální zařízení) a na místě realizace se moduly jen propojí. Stejně jako tradiční výstavba musí vyhovovat legislativním i uživatelským standardům. Modulární výstavba je znovupoužitelná a recyklovatelná, takže využívá principy cirkulární ekonomiky v praxi. Modulární výstavba je vhodná jak pro řešení trvalých staveb, tak i dočasných staveb. Dočasnost je navíc charakterizována přemístitelností celých modulárních objektů. Trvalé i dočasné modulární objekty splňují parametry, které ukládá pro tyto objekty norma (např.: tepelná a zvuková izolace, požární odolnost a pod.). Modulární výstavba je stejně drahá jako tatáž stavba z jiných materiálů, ale díky extrémní rychlosti je celkově ekonomicky výhodná. Mimo zařízení staveniště a sanitární buňky lze výrobky použít na stavby školských a zdravotnických zařízení, autosalonů, administrativních budov, prodejen, bytových domů, čerpacích stanic, hotelů, domovů pro seniory apod. Velkou reklamou pro firmu byla stavba českého pavilonu pro EXPO 2015 v Miláně. Po ukončení EXPA byl pavilon rozebrán, přemístěn do areálu firmy ve Vizovicích a přeměněn na KOMA kanceláře včetně charakteristického autoptáka. Výstavba systémem KOMA byla realizována mimo jiné v zemích Evropské unie, Norska, Švýcarska, v zemích Blízkého východu, v zemích Ruské federace, v Balkánských zemích, ale také v Mexiku, Mongolsku, Grónsku, Jihoafrické republice či Indii. Vývoz do zahraničí tvoří 90% produkce. Zajímavou stavbou v areálu je Vývojové a inovační centrum modularity. Žádný pravý úhel, střecha v úrovni přilehlé komunikace. Nová budova v areálu firmy KOMA boří zažitá stereotypy o modulární výstavbě. Díky spolupráci s architektonickým duem Michal Křištof a Ondřej Chybík se podařilo vytvořit unikátní prostor s plochou 170 m² jen s pomocí 6 modulů s lichoběžníkovým půdorysem. Všechny moduly jsou uvnitř matně černé a ukrývají kompletní zázemí od technické místnosti, přes šatny, kuchyňku, sanitární zařízení, až po multimediální vybavení nebo showroom. Naopak prostory mezi moduly tvoří prostorný open space v kontrastní bílé barvě s využitím perforovaného plechu, designově vychází ze vzhledu laboratoře. Aby se s prostorem dalo pružně pracovat, je uvnitř vytvořený důmyslný systém bílých závěsů, pomocí kterých lze prostor proměnit na jednotlivé kanceláře nebo otevřít pro konference. K podpoře tvořivé činnosti přispívají i dvě pyramidy s vysokou světlou výškou zakončené světlíky. Tyto pyramidy vystupují ze zelené střechy. Budova obdržela cenu MPO v soutěži Stavba roku Zlínského kraje 2022.

Prohlédli jsme si i výrobní haly, kde na jedné straně vstupuje výchozí surovina tenký plech a na druhé straně vystupuje hotová a komplexně vybavená buňka.

Při prohlídce firmy, při její prezentaci, při výrobě i při péči o zaměstnance – všude byl znát duch a vliv Tomáše Bati, jehož je zakladatel firmy a současný ředitel velkým obdivovatelem. I proto v příloze je uvedeno jako příklad baťovské desatero růstu. Za vstřícnost náleží průvodcům i ostatním pracovníkům

MM CITE

Název MM CITE vznikl zkrácením z původního názvu Městský Mobiliář Cité. Firma vyrábí vše, co potřebuje veřejný prostor – autobusové zastávky, přístřešky, lavičky, lehátka, odpadkové koše, stojany na kola, zahrazovací sloupky apod. Má pobočku v Brazílii, Mexiku i USA, do zahraničí vyváží 90% své produkce. Firmu jsme navštívili v přechodném období, protože z důvodu rozchodu původních majitelů musela opustit svůj původní areál v Bílovicích a než se pevně usadí jinde, provizorně sídlí ve Veselí nad Moravou. Přesto jsme si pozorně prohlédli výrobu především laviček a odpadkových košů, jejichž design se nám vryl do paměti. Později při návštěvě města Trenčína jsme si mohli ověřit, že naše tipy na lavičky nebo odpadkové koše od Mmcite byly díky malému logu „MMCITE“ na výrobcích správné. Hlavními materiály jsou dřevo, kov a sklo, ale každý výrobek musí být upraven podle místa, kde bude osazen – jiné klimatické podmínky jsou u moře, jiné na horách ve sněhu a mrazu – ale vždy musí být odolný a snadno opravitelný.

Co spojuje lavičku nebo odpadkový koš těsně pod Mont Blancem, v hlavním sídle Googlu, na letišti Charlese de Gaulla v Paříži, v brazilském Rio de Janeiro nebo na sportovním stadionu Lužniki v Moskvě? Je to malé logo a velká značka MM CITE.

Ostatní navštívené stavby, lokality a města

Z ostatního už moc nezbyvá, zajímavá byla prohlídka města Trenčína včetně hradu s rodilou průvodkyní a pohled na originál připomínky pobytu římských legií z roku 178-179 n.l. – vytesaný římský nápis na trenčínské hradní skále a návštěva ekologické obce Hostětín jako obce s udržitelným prostředím a obce pyšníci se návštěvou prince Charlese, nyní anglického krále Karla III, v roce 2010. Obec v roce 2020 získala ekologického Oskara, cenu E.ON Energy Globe. V obci je pasivní dům Centra Veronica, kořenová čistírna odpadních vod, solární kolektory na několika domech, obecní vytápění na dřevní štěpce a šetrné veřejné osvětlení.

Za organizaci odborné exkurze od výběru zajímavých míst až po zajištění dopravy a ubytování patří velký dík Jindře Novotné. Spokojení účastníci se již těší na další pokračování na podzim nebo na jaře příštího roku a ani jim nevadilo, že se autobus vrátil do cílového města jen díky jejich modlení a pevné vůli věřit ve šťastný dojezd.

Za účastníky exkurze – Milan Havliš, květen 2024 (s použitím webových stránek navštívených staveb)

Přílohy

- program odborné exkurze
- seznam účastníků
- fotografická dokumentace
- baťovské desatero růstu

Stavby roku Zlínského a Moravskoslezského kraje

2. 5. – 5. 5. 2024

Program

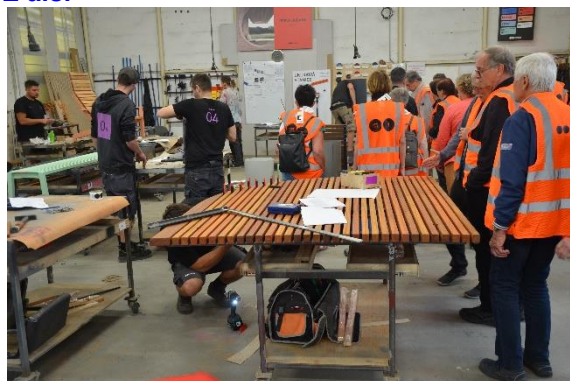
2. 5. 2024	
7.00	Odjezd Hradec Králové - HSC
7.15	Odjezd Hradec Králové – nádraží ČD, stanoviště J před budovou ČEZu
11.00	Veselí n.M. – MM CITÉ
13.00	Modrá – Archeoskanzen Archeologický skanzen v Modré představuje opevněné sídliště z doby Velké Moravy (9.století)
15.00	Velehrad – prohlídka okruh A Slovácká obec Velehrad se nachází mezi výběžky Chřibů 7 km od Uherského Hradiště. Již od středověku je spojována s metropolí arcibiskupa Metoděje a politicko–správním centrem Velkomoravské říše v devátém století.
15.45	Velehrad – prohlídka okruh B
3. 5. 2024	
9.00	KOMA Vizovice – výroba, pavilon Expo
13.00	Brumov – Bylnice – STAVBA ROKU 2023 Administrativní budova Kloboucká s.r.o.,
16.00	Hostětín – Obec - Česká solární cena
4. 5. 2024	
10.30	Trenčín – prohlídka hradu – s průvodcem
12.30	Trenčín - prohlídka města - s průvodcem

5. 5.2024	
9.00	Uherské Hradiště – památník Velká Morava – nominace na stavbu roku
12.00	Helfštýn – hrad – STAVBA ROKU 2021 Druhá největší středověká stavba v Česku s historií sahající až do 14. století se pyšní novým kabátem. Hrad Helfštýn na Přerovsku propojuje historické prvky s nejmodernějšími materiály.
15.30	Litomyšl – Smetanova lávka, Lávka pro pěší – Stavba roku 2023

Účastníci

ČKAIT	Ing.	Karel	Antoš	1
ČKAIT	Ing.	Josef	Bezvoda	2
ČKAIT	Ing.	Zdeněk	Domorád	3
ČKAIT	Ing.	Vladimír	Foret	4
ČKAIT	Ing.	Milan	Havlišta	5
ČKAIT	Ing.	Šárka	Hermannová	6
ČKAIT	Ing.	Jiří	Jeřábek	7
ČKAIT		Ludmila	Klimešová	8
ČKAIT	Ing.	Vladimír	Mošna	9
ČKAIT	Ing.	Jindra	Novotná	10
ČKAIT	Ing.	Lenka	Nyklová	11
ČKAIT	Ing.	Zdeněk	Pilař	12
ČKAIT	Ing.	Ludmila	Rejsková	13
ČKAIT	Ing.	Bohumil	Rusek	14
ČKAIT	Ing.	Kateřina	Šestáková Haucková	15
ČKAIT	Ing.	Květoslav	Sybr	16
ČKAIT	Ing.	Jaroslav	Štěchovský	17
ČKAIT	Ing.	Milan	Zavrtálek	18
ČKAIT Pce	Ing.	Jiří	Srb	1
ČKAIT Pce	Ing.	Jiří	Valenta	2

MMCITÉ a.s.



KOMA VIZOVICE



KLOBOUCKÁ LESNÍ s.r.o. BRUMOV-BYLNICE



HELFŠTÝN



TRENČÍN



Baťovské desatero růstu

1. Neodkládej na zítřek, co můžeš udělat dnes
2. Neobtěžuj jiné s tím, co můžeš udělat sám
3. Neutrácej peníze dřív, než jsi je vydělal
4. Nekupuj, co nepotřebuješ, jenom proto, že je to laciné

5. Pýcha stojí více než hlad, žízeň a zima
6. Ať ti není zatěžko, co děláš dobrovolně
7. Jez raději méně než více
8. Neobávej se zla, které se nikdy nepříhodilo
9. Ber vždy vše za hladký konec
10. Jsi-li rozhněván, počítej do desíti, než odpovíš. Jsi-li příliš rozhněván, počítej do sta